

Súd: Okresný súd Martin
Spisová značka: 22P/120/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5712218847
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 08. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Eva Marčeková
ECLI: ECLI:SK:OSMT:2015:5712218847.34

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Martin samosudkyňou Mgr. Evou Marčekovou v právnej veci navrhovateľky Y. L. E., Z.. E., nar.XX.XX.XXXX, štátnej občanke Slovenskej republiky, bytom Y.Z. XXXX/X, D., právne zastúpenej AK JUDr. Silvia Tatarková, s.r.o. so sídlom v Martine, E. B. Lukáča 2 proti odporcovi D. L., nar.XX.X.XXXX, štátnemu príslušníkovi Alžírkej demokratickej ľudovej republiky, trvale bytom HoZ. U. Č.. X, J. H. Y. Š. X/XX, D. S. D. X. L., právne zastúpenom JUDr. Jaroslavom Čiernym, advokátom so sídlom v Martine, Holubyho 51, za účasti maloletej H. L., nar.XX.XX.XXXX, zastúpenej kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Martin v konaní o rozvod manželstva a o úpravu práv a povinností rodičov k maloletej na čas po rozvode takto

rozhodol:

Manželstvo navrhovateľky Y. L. E., Z.. E., nar.XX.XX.XXXX, bytom Y. XXXX/X, D. a odporcu D. L., nar.XX.X.XXXX, trvale bytom L. U. Č.. X uzavreté dňa X.X.XXXX v Alžírkej demokratickej ľudovej republike a zapísané v knihe manželstiev Osobitnej matriky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky Bratislava vo zväzku A., ročník XXXX, strana XXX, poradové číslo XXX s a r o z v á d z a.

O úprave práv a povinností rodičov k maloletemu dieťaťu na čas po rozvode súd rozhodol takto:

Maloletá H. L., nar.XX.XX.XXXX v Martine s a z v e r u j e do osobnej starostlivosti matky, ktorá ju bude zastupovať a spravovať jej majetok.

Otec j e p o v i n n ý platiť na maloletú H. L., nar.XX.XX.XXXX výživné vo výške 80,- Eur mesačne počnúc dňom právoplatnosti výroku o rozvode manželstva vždy do 20-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky.

Otec j e o p r á v n e n ý stretávať sa s maloletou H. L., nar.XX.XX.XXXX takto:
každú párnú nedeľu v kalendárnom roku od 15,00 hod. do 19,00 hod.,
každý štvrtok v kalendárnom roku od 16,00 hod. do 19,00 hod., vždy za prítomnosti matky.

Otec si maloletú p r e v e z m e pred bytom matky a po ukončení styku o d o v z d á matke pred týmto bytom.

Matka j e p o v i n n á maloletú na styk riadne pripraviť a styk otca s maloletou umožniť.

Rodičia s ú p o v i n n í v prípade, že sa styk zo závažných dôvodov nebude môcť uskutočniť, oznámiť si navzájom túto skutočnosť najneskôr 48 hodín pred začiatkom styku, inak bezprostredne po jej vzniku.

Vo zvyšku súd návrh navrhovateľky a návrh odporcu z a m i e t a.

Odporca j e p o v i n n ý zaplatiť súdny poplatok za návrh vo výške 66,- Eur, slovom šesťdesiatšesť Eur na účet Okresného súdu Martin do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľka návrhom osobne podaným tunajšiemu súdu dňa 11.12.2012 žiadala, aby súd jej manželstvo s odporcom uzavreté dňa X.X.XXXX rozviedol, maloletú H. zveril do jej výchovy a starostlivosti s tým, že ju bude zastupovať a spravovať jej majetok, zakázať styk odporcu s maloletou s tým, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Uviedla, že s odporcom sa zoznámila v roku 2008 vo Veľkej Británii, kde aj spoločne žili v Londýne. V marci 2009 sa presťahovali do Alžírsku, kde zistila, že je tehotná a dňa X.X.XXXX uzatvorili manželstvo v Alžírsku. Spočiatku bolo v ich domácnosti všetko v poriadku, tešili sa na spoločné dieťa, mal. H. sa narodila XX.XX.XXXX na území Slovenskej republiky. Nezhody nastali v roku 2011, v tom čase aj s dcérou bývala v Alžírsku. Zo strany odporcu bol na ňu vyvíjaný psychický nátlak a prejavovali sa u neho náznaky fyzického útoku. Na základe toho sa rozhodla, že sa aj s dcérou vráti na Slovensko, čo aj učinila dňa 30.1.2012. Zo začiatku ju odporca kontaktoval elektronickou formou, avšak o dcéru sa nezaujímal. Od marca 2012 do konca októbra 2012 ich nekontaktoval vôbec s výnimkou jedného razu v septembri, kedy sa spojil za účelom zistenia, kedy sa vrátia do Alžírsku. Povedala mu, že sa nevrátia. Na to reagoval tak, že chce byť s dcérou a trval na tom, aby sa vrátili.

V súčasnosti býva so svojou matkou a bratom v 3-izbovom byte, do 14.11.2012 bola na rodičovskej dovolenke a poberala rodičovský príspevok. Robí si kurz na turistického sprievodcu. Odporca neposiela žiadne výživné, ani inak na výživu H. neprispieva.

Odporca pri jednom rozhovore prejavil súhlas s rozvodom a zverením mal. H. do jej starostlivosti. Ona má však obavy z toho, že sa ju pokúsi proti jej vôli zobrať naspäť do Alžírsku, čo jej aj naznačil. Z tohto dôvodu podala dňa 29.10.2012 návrh na nariadenie predbežného opatrenia o zverenie maloletej do jej starostlivosti a zároveň dňa 8.12.2012 na Oddelení cudzineckej polície PZ Žilina žiadosť o zrušenie pobytu odporcovi na území Slovenskej republiky. Z týchto dôvodov navrhuje, aby jej mal. H. bola zverená do jej výchovy a starostlivosti. Výživné od odporcu nepožaduje vzhľadom nato, že je z iného štátu mimo Európskej únie, takže výživné by bolo prakticky nevyžiadateľné a jeho príjmy sú v porovnaní s priemerným zárobkom v SR minimálne, v prepočte cca 100 Eur mesačne. Vzhľadom na doterajšie správanie odporcu a kultúrne a náboženské prostredie, z ktorého pochádza, žiadala poňať do výroku zákaz styku odporcu s mal. H..

Súčasne vzhľadom nato, že je bez akéhokoľvek príjmu a nevlastní žiadny nehnuteľný, ani hnutel'ny hodnotnejší majetok a odporca na výživu maloletej neprispieva vôbec, požiadala o oslobodenia od súdnych poplatkov.

Dodatočne dňa 21.12.2012 k návrhu pripojila sobášny list, rodný list mal. H., žiadosť o zrušenie pobytu odporcu, návrh na vydanie predbežného opatrenia a tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka v súvislosti s oslobodením od súdnych poplatkov a uznesenie o nariadení predbežného opatrenia sp.zn. 12P/315/2012 zo dňa 21.11.2012.

Uznesením zo dňa 21.1.2013 súd priznal navrhovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov a uznesením zo dňa 7.8.2013 odporcovi v rozsahu 80%, vo zvyšku návrh zamietol, pričom Krajský súd v Žiline uznesením sp.zn. 10CoP/88/2013 zo dňa 26.9.2013 výrok o zamietnutí návrhu vo zvyšku potvrdil, výroku o priznaní oslobodenia v rozsahu 80% sa uznesenie nedotklo (čl. 18-19, 212-213, 226-227).

Odporca cestou svojho právneho zástupcu osobne podal dňa 12.2.2013 vyjadrenie k návrhu, v ktorom požiadaval aj o právo konať pred súdom v jeho materčine alebo v jazyku, ktorému rozumie pribrať tlmočníka do francúzskeho jazyka na náklady štátu. Súčasťou bola aj e-mailová komunikácia odporcu a jeho právneho zástupcu, z ktorého vypracoval vyjadrenie (čl. 23-25). Uviedol, že viaceré skutočnosti uvádzané manželkou nie sú pravdivé a chce ich uviesť z jeho pohľadu na pravú mieru. Zoznámil sa s ňou v roku 2007 prostredníctvom internetu, v októbri 2008 prišla za ním do Londýna, kde pracoval a začali spolu žiť. Nemala vôľu pracovať, ani študovať a v januári 2009 ho požiadala, či by sa nepresťahovali do Alžírsku, načo jej vysvetlil, že život tam je dosť iný ako v Európe. Napriek tomu na tom trvala, všetko predal a v marci 2009 sa presťahovali a uzavreli manželstvo. Žili sami v byte jeho matky, manželka otehotnela a rozhodli sa, že dieťa sa narodí na Slovensku, kde aj odišli. Dcéra sa narodila XX.XX.XXXX a späť do Alžírsku išli vo februári 2010. V manželstve bolo všetko v poriadku, koncom roka 2010 navštívili rodinu na Slovensku, matka manželky ich dvakrát navštívila v Alžírsku, dokonca s ňou boli spolu na

dovolenke v Paríži. V januári 2012 sa manželka rozhodla podstúpiť laserovú operáciu očí v Žiline, nakoľko nosila okuliare a odišla na Slovensko, celý čas boli v kontakte prostredníctvom e-mailu a Skype. V apríli 2012 mu poslala krásny darček na narodeniny, dokonca mu poslala e-mail, že si našla v Alžírsku školu umenia, kde chce študovať. Tým preukazuje, že nie je pravda, že by boli medzi nimi akékoľvek nezhody v roku 2011 a že dôvod odchodu na Slovensko spočíval na jeho strane. Na rozvod ju musela presvedčiť jej rodina v lete 2012 a nakoľko mu nie sú známe príčiny rozvodu, navrhol skúmanie príčin prezentovaného rozvratu prostredníctvom psychologickú manželckej poradne. Nič nenasvedčovalo, že sa chce rozviesť a 9.9.2012 mu z ničoho nič poslala e-mail, že sa chce rozviesť. Odpovedal jej, že takéto veci sa nedajú riešiť ináč ako osobne, s čím nesúhlasila. Dôvodom rozvodu malo byť to, že neučil dcéru arabsky a

a že sa ona v Alžírsku nudí, na čo jej odpovedal, že sa môžu presťahovať do Británie, či na Slovensko a navštíviť odbornú pomoc za účelom odvrátenia rozvodu. Oznámila mu, že keď príde na Slovensko, aby veci prediskutoval, zariadi, aby ho polícia zatkla, vyhostila a nikdy viac nebude môcť vidieť svoju dcéru. Z jeho pohľadu manželstvo bolo skvelé, všetko bolo v poriadku až do septembra 2012 a nevie čo sa následne stalo. Nie je pravda, že sa v tomto období nezaujímal o dcéru. Domnieva sa, že na rozvod ju presvedčila jej matka, ktorá s ich manželstvom od začiatku nesúhlasila. Nie je pravda, že by súhlasil s rozvodom, ani s tým, že ich dcéra bude v jej osobnej starostlivosti. Miluje svoju ženu, aj svoju dcéru, vždy ju rešpektoval, nikdy nenamietal, keď chcela navštíviť svoju rodinu a dôvody rozvodu mu nie sú známe. Nesúhlasí s rozvodom a hoci si uvedomuje, že manželku nemožno nútiť zotrvať v tomto spoločenstve, chce predtým poznať skutočné dôvody rozvodu, prípadne rozvodu za asistencie súdu ešte predísť. Navrhol, aby súd skúmal príčiny manželkou prezentovaného rozvratu, a to aj prostredníctvom manželckej psychologickej poradne, nakoľko podľa jeho názoru rozvrat neexistuje a aby ich súd viedol k odstráneniu príčin prezentovaného rozvratu a možného zmierenia.

Pokiaľ napriek jeho snahe udržať manželstvo, dôjde k rozvodu, má záujem ako rodič uplatňovať práva a plniť si povinnosti v maximálne možnej miere, nesúhlasí so zákazom styku s dcérou, nakoľko na to nie je žiadny dôvod. Chce sa presťahovať na Slovensko, nájsť si prácu, prenajať byt a stykať sa s dcérou, prípadne v budúcnosti využiť inštitút striedavej osobnej starostlivosti o maloletú.

Podaním osobne podaným dňa 13.2.2013 zmenil svoju žiadosť ohľadne tlmočníka a žiadal o prirátanie tlmočníka do anglického jazyka (čl. 27).

Vo vyjadrení osobne podanom dňa 10.7.2014 uviedol, že nariadenie kontrolného znaleckého dokazovania nie je potrebné, spôsobí predĺženie a ďalšie trovy, navrhol predvolanie a vypočutie znalkyne, pričom zdôraznil niektoré vyjadrenia znalkyne (čl. 365-366). Podľa nej jeho osobnostné predpoklady pre výkon starostlivosti sú primerané. Nie je zrejmé, prečo za optimálny model odporúča 2 hodiny styku týždenne, spočiatku v prítomnosti matky. S takýmto krátkym časovým vymedzením nesúhlasí a žiada úpravu v širšom rozsahu, lebo dve hodiny v prítomnosti matky nie sú dostatočným priestorom na znovuvybudovanie vzťahu a prítomnosť matky môže pôsobiť na maloletú zbytočne stresujúco. Navrhol upraviť styk rovnako ako to navrhol kolízny opatrovník v správe zo dňa 25.4.2013 každý druhý víkend v mesiaci v sobotu od 9,00 hod. do 18,00 hod., v nedeľu v rovnakom čase a každý utorok a štvrtok v týždni od 14,00 hod. do 18,00 hod.. Na žiadosť navrhovateľky mu bolo zrušené povolenie na pobyt a z tohto dôvodu mu nie je možné udeliť pracovné povolenie a hoci sa chcel zamestnať, legálne sa nemôže, nemá žiadny príjem a nie je v jeho schopnostiach a možnostiach platiť na výživu v sume vyššej ako 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa.

Vo vyjadrení osobne podanom dňa 15.7.2014 uviedol, že od začiatku ich vzťahu to bol on, kto zabezpečoval ich rodinu, nič im nechýbalo (čl. 370-372). Zaplatil jej dve spätné letenky, tiež 3-dňovú dovolenku v Paríži, v Anglicku jej ponúkol zaplataenie štúdia na univerzite v Londýne, toto nechcela, našiel jej prácu v supermarkete, toto odmietla, v Alžírsku jej povedal, že si môže otvoriť škôlku, to odmietla. Predtým ako začal podnikáť v decembri 2010 v Alžírsku, navrhol jej vybrať si či chce žiť na Slovensku alebo v Alžírsku a odpovedala, že niky už nechce žiť na Slovensku. V januári 2012 odišla z Alžírsku a požiadala o rozvod. Od začiatku sa pýtal na jej názor, čo budú spoločne robiť a jej názor vždy rešpektoval, každé jedno rozhodnutie bolo urobené na základe dohody po spoločnej diskusii a nie jednostranne. Povedal jej, že v prípade rozvodu bude musieť ukončiť podnikanie, čím stratí prostriedky, ktoré do neho vložil a bude sa musieť presťahovať na Slovensko, aby bol so H., ale ju to nezaujímal. Nemal inú možnosť, stratil 80% kapitálu a prišiel na Slovensko, aby mohol byť s rodinou. Manželka poslala viacero listov na cudzineckú políciu, aby zrušili jeho povolenie na pobyt, čo bolo zrušené v decembri 2012, ale potom ho získal späť v auguste 2013, zrušené bolo znovu v októbri 2013. Nerozumie

tomu, že žiada platiť výživné a žiada zrušenie povolenia na pobyt, bez ktorého nie je oprávnený na Slovensku pracovať. Sudkyňa rozhodla o stretávaní so H. na úrade práce, ale zakaždým odmietla matka doviest' H.. Tvrdila, že sa nechce s ním stretávať, ale každý z úradu práce videl, že bola veľmi šťastná, keď sa s ním stretla. Poslala mu niekoľko esemesiek, v ktorých ho urážala a že verí svojej dcére a nie znalcom, ktorí o nej nič nevedia. Súd mu doručil predbežné opatrenie s právom stretávať sa s dcérou 2 hodiny každý štvrtok, no niekoľko týždňov mu neumožnila stretnúť sa. Dňa 22.8.2013 súhlasila so stretnutím, prišla s bratom s naplánovaným priebehom, prvých 15 minút opakovala, že je zlý otec, že sa o H. nestaral, že ju za posledné 3 mesiace nepožiadala, aby ju mohol vidieť. Jej brat na neho útočil škaredými slovami v prítomnosti dcéry, že je Arab, má ísť späť do Alžírsku, kde sa má oženiť a mať deti. Tlačili ho k reakcii, ale on sa sústredil na hru so H., s ktorou boli spolu šťastní. Manželka ho udrela do brucha a do tváre a očakávala, že jej to vráti, on zavolať 158 a stretnutie sa skončilo. Keď prišla polícia, povedala, že ju udrel a bolo jasné, že to bolo naplánované. Aj potom išiel každý štvrtok k bytu, aby mohol vidieť dcéru, na zvonenie nik neotváral. Potom mu poslala esemesku, že je nebezpečný a H. ho nechce vidieť. Musel čakať na stretnutie so znalkyňou 30.10.2013, kde dcéru videl prvýkrát od 16.5.2013. Ako sa píše v znaleckom posudku, reagovali na seba veľmi pozitívne, napriek tomu, že sa 5 a pol mesiaca nevideli a napriek incidentu 22.8.2013, kedy videla ako ho matka napadla. Potom mu opäť neumožnila ju vídať, že je šero, chladno, prší, sú na dovolenke. Až čo dostala výzvu súdu, začal ju opäť vídavať, vždy za prítomnosti dvoch mužov nahrávajúcich jeho a dcéru na kameru. Manželka jej hovorila, že je zlý, zakazovala jej pobožkať a objať ho, čo bol jej ďalší plán vytvoriť drámu a desivú atmosféru, aby ukázala, aký je nebezpečný.

Vo vyjadrení zo dňa 16.7.2014 uviedol, že nerozumie prečo, keď sa manželka rozhodla rozviesť, on stratil právo byť s dcérou, robiť to čo zvykli robievať v minulosti a H. stratila právo byť so svojim otcom (čl. 384). Manželke kúpil tehotenský test, vzal ju na odber krvi, išiel pre výsledok, bol prítomný na všetkých gynekologických prehliadkach, na sono vyšetreniach, na konzultáciách so sestričkou každý mesiac, na každomesačnom odbere krvi, hovoril s lekármi a so sestričkami, lebo nehovorila dobre arabsky. Zmeškal pôrod kvôli povoleniu na pobyt, bolo to pre neho veľmi ťažké, nemal inú možnosť. Dva a pol roka bol prítomný každý moment v živote H., krmil ju, kúpil, kupoval čo potrebuje, varil, čítal jej knihy, kreslil si s ňou, hral sa, smial, brával ju von, učil ju nové slovíčka v arabčine, v slovenčine, vo francúzštine, v angličtine. Celý čas sa ho pýtala otázky, odpovedal jej a všetko jej vysvetľoval. Chcel, aby vyrastala v normálnej rodine s otcom, s matkou, spolu v láske, chce pre ňu šťastné detstvo, aké on mal so svojimi rodičmi. Nič zlé neurobil a nevidí dôvod prečo by nemohli robiť veci, ktoré spolu robievali, nemôže ju vziať k doktorovi, k zubárovi, do škôlky, rozprávať s jej učiteľmi, prečo nemôžu ísť spolu nakupovať, čítať jej knihy, kresliť si, vziať ju na prechádzku, počúvať ju ako mu hovorí o svojom dni v škôlke, o svojich priateľoch. Pripojil k vyjadreniam rôzne listinné dôkazy, aj o priebehu stretnutí.

V podaní zo dňa 2.3.2015 navrhol upraviť styk ako ho navrhol kolízny opatrovník v podaní zo dňa 25.4.2013, t.j. každý druhý víkend v mesiaci v sobotu a v nedeľu od 9,00 hod. do 18,00 hod., každý utorok a štvrtok v týždni od 14,00 hod. do 18,00 hod. , navyše aj počas letných, vianočných a veľkonočných prázdnin v štandardnom rozsahu, v jednej polovici (čl. 464). Poukázal na správu kolízneho opatrovníka, ktorý konštatoval, že matkou predkladané správy súkromných psychológov pracujú s jednostrannými informáciami, nakoľko sú matkou zapltení a tieto dôkazy nemajú byť pre súd smerodajné pri hodnotení dôkazov. Sám opatrovník konštatuje, že súdny znalec nezistil žiadny negatívny dopad na psychické zdravie maloletej v súvislosti so stretávaním sa s otcom.

Navrhovateľka vo vyjadrení k vyjadreniu odporcu zo dňa 5.4.2013 uviedla, že mu vo februári 2008 navrhla stretnutie počas jarných prázdnin v škole, aby sa spoznali osobne, nie aby spolu žili v Londýne (čl. 48-49). Rozhodnutie odísť do Alžírsku bolo ich spoločné a nielen jej, vyplývalo to z náboženských skutočností a nie z toho, že sa nudila. Keď v marci 2009 prišli do Alžírsku, asi do augusta 2009 žili v dome jeho matky spolu s jeho sestrou, bratom, jeho manželkou a tromi deťmi, z toho jeden syn bol mentálne retardovaný, mnohokrát ju udrel a to už bola tehotná. Nepýtal sa jej či chce pracovať alebo študovať, lebo minimálne mesiac vybavovali úradný sobáš, v tom čase zistila, že je tehotná a o štúdiu, ani práci nepadla reč. Počas tehotenstva mala nehodu s následkami a rozhodla sa pre pôrod na Slovensku, kde by dieťa malo lepšiu zdravotnú starostlivosť. Vybavili víza, ktoré mu udelili na 2 vstupy a 30 dní, tak koncom septembra, resp. začiatkom októbra pricestovali na Slovensko. Odporca opustil krajinu po troch týždňoch, aby sa mohol neskôr vrátiť pre ňu a dcéru. Zatiaľ zaregistrovala sobáš, vybavila mu pobyt na území SR. Na Slovensko sa vrátil na začiatku februára, musel si prevziať pobyt, ktorý mu bol udelený dňa 26.1.2010, zotrval približne týždeň. Ona s dcérou ostala do 14.4.2010, v novembri 2010 sa vrátila

kvôli očkovaniu a do Alžírsku sa vrátili vo februári 2011 spolu s jej matkou, niekoľko dní ešte strávili v Paríži. Počas jej pobytu bola svedkom ich hádok a po jej odchode sa situácia začala zhoršovať. V máji 2011 zistila, že znovu otehotnela, ale v júni potratila. Jediné čo jej odporca povedal, keď plakala, bolo, že vedela, že to príde, neskôr ju obvinil, že to bola jej chyba. V novembri 2011 sa začali rozprávať o možnosti rozvodu, prosila ho, nech ich nechá odísť naspäť na Slovensko. Vtedy jej povedal, že ich nechá spolu odísť. V decembri mala prísť na návštevu jej matka a tak sa dohodli, že mu dá ešte šancu na zmenu a ak nič nenastane, tak odídu. V januári 2012 mu oznámila, že si chce dať operovať oči a odchádza na Slovensko.

Odporca sa ani raz nevyjadril o ich dcére, o ich vzťahu, kto sa o ňu stará, v akých podmienkach vyrastala v Alžírsku a aké má na Slovensku. Celé dni trávila s ňou sama, snažila sa tráviť s ňou viac času ako upratovaním, varením, nikdy ale netrpela hladom a bolo vždy o ňu náležite postarané. Muž prichádzal z práce často neskoro, dcéra bola rada, že ho vidí a tak mala vždy ťažkosti so zaspávaním, mnohokrát sa zobudila uprostred noci, plakala a mala tento jej nočný život vyčítaný z odporcovej strany. Jeho starostlivosť bola minimálna. Prosila ho, aby sa s ňou rozprával jeho rodným jazykom, nemal však trpezlivosť a radšej sa naučil pár slov v slovenčine, aby mu rozumela rýchlejšie. Prosila ho, aby sa s ňou hral a budoval vzťah, skončilo to tým, že dcéra sa hrala na zemi a on pozeral televízor, prednejší mu bol spánok. Po odchode sa zaujímal len prvých pár mesiacov, nikdy sa nepýtal, čo nové sa naučila, čo ovláda. Neskôr sa nepýtal vôbec, za celú dobu dostala pohľadnicu a balón. Keď mu povedala, aby jej posla hračky, tak jej povedal či jej šibe, že ho to bude stáť strašne veľa peňazí. Nezaujímal sa či má čo jesť, či majú peniaze, neprispel ani centom na jej oblečenie a iné výdavky. V Alžírsku bývali síce v novostavbe, ale časom sa začali vytvárať v byte plesne, byt nebol dostatočne vykúrený, medzi miestnosťami boli veľké teplotné rozdiely, keď pršalo mali stále mokrú stenu v obývacej izbe a v budúcej izbe dcéry.

Jej matka vôbec netušila, že premýšľa o rozvode, nechcela jej pridávať problémy. Vždy sa k odporcovi chovala slušne, poskytla mu strechu nad hlavou počas pobytu, delila sa o jedlo a dokonca počas pobytu v Alžírsku jej pomáhala so staraním sa o domácnosť.

Je pevne rozhodnutá na rozvode, problémy boli už pred odchodom z Alžírsku a odporca si to len nechce priznať. Za obdobie vyše roka, ktoré strávili oddelene, sa utvrdila, že nechce zotrvať v manželskom zväzku, i kvôli výrazným kultúrnym rozdielom, pohľadu na výchovu detí a úlohu ženy vo vzťahu a v domácnosti. Odporúčanie manželskej poradne považuje za úplne zbytočný pokus a je si istá, že by nikam nevedol. Víta záujem odporcu prispievať na výživu a požiadala o výživné 150 Eur mesačne od podania návrhu. Čo sa týka styku, má udelené víza na 90 dní, býva na ubytovni, povolenie na pobyt mu bolo zrušené v decembri 2012 a za týchto podmienok si možno len ťažko predstaviť stretávanie s dcérou. Ak otázku pobytu vyrieši, je potrebné prihliadať na to, že odporca nemá vytvorený tak pevný vzťah, aby sa s ňou mohol stretávať na dlhší čas a osamote. Keď sa teraz videli, H. ho nespoznala a vôbec si ho nevyšímala. Preto žiada, aby bola pri stretávaní vždy prítomná.

V podaní osobne podanom dňa 6.8.2014 uviedla, že sa nemôže stotožniť so závermi znaleckého posudku týkajúcich sa úpravy stretávania, pričom dôvodom nie je jej subjektívny názor matky, ale relevantné odborné vyjadrenia lekárov, ktoré preukazujú, že za súčasného stavu nie je naozaj vhodné pre mal. H., aby sa s otcom stretávala proti svojej vôli, pretože táto situácia má na ňu negatívny dopad, hlavne čo sa týka jej psychickej pohody (čl. 398-401). Poukázala na záznamy klinickej psychologičky, detskej lekárky, detskej neurologičky a súdnej znalkyne. Jediné čo sa od počiatku snaží je preukázať snahu poskytnúť dcére možnosť vyrastať v harmonickom prostredí bez stresov. Zdôraznila, že nikdy sa nebránila myšlienke, aby sa dieťa stretávalo s otcom a aby táto otázka bola ponechaná na vôli dcéry, ktorá si sama zvolí, kedy sa chce s otcom stretnúť a ako s ním chce tráviť čas. Je nevyhnutné, aby jej bola poskytnutá možnosť na dosiahnutie psychickej pohody a potrebný čas nato, aby z nej opadli dôsledky negatívnych prejavov súvisiacich s otázkou stretávania sa s otcom. Chápe otca, ktorý chce tráviť čas s dcérou a v tomto mu nechce brániť, avšak musela by byť presvedčená, že otec má záujem o dcéru a nie ako je to doposiaľ, že je presvedčená, že otec robí zle matke a spôsob, ktorý si vybral je dcéra. Chce, aby si uvedomil, že záujmy ich dcéry by mali byť na prvom mieste a z tohto dôvodu by mali obaja pochopiť, že súčasná situácia je pre H. veľmi nebezpečná, hlavne čo sa týka jej psychického vývoja do budúcnosti. Je potrebné, aby si otec uvedomil, že dieťa nemôže nútiť nasilu k tomu, že sa s ním chce stretnúť. Vždy mu umožnila dcéru vidieť, navštíviť, aj keď bola chorá, pozvala ho do bytu jej rodičov, toto vždy odmietol. Odmietol aj zotrvať v náhradnom priestore v bytovom dome, len aby mohol so H. tráviť čas. Nie je vhodné pre tak malé dieťa, aby trávila svoj voľný čas s otcom niekde v reštaurácii alebo kaviarni. Vyhrážky otca nie sú pozitívnym prínosom v budovaní vzájomného vzťahu,

príčom vyhrážky o únose, či ublížení dcére alebo jej, zašli tak ďaleko, že bola nútená podať podnet na príslušné orgány pre podozrenie zo spáchania trestného činu, vo veci nebolo právoplatne rozhodnuté. V dôsledku začínajúcich sa negatívnych prejavov u dcéry bola nútená začať navštevovať psychológa za účelom psychologického poradenstva, pričom bola zaradená do dlhodobejšieho terapeutického vedenia, keďže sa začali u nej prejavovať zmeny nálad a zvýšená agresivita, tiež bolesti hlavy, bruška, zlé sny.

Uznesením zo dňa 14.2.2013 súd ustanovil mal. H. kolízneho opatrovníka Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Martin podľa § 31 ods. 2 Zákona o rodine na jej zastupovanie v konaní (čl. 28).

Uznesením zo dňa 1.3.2013 bol ustanovený PhDr. Emil Samol za tlmočníka z jazyka anglického a uznesením zo dňa 3.5.2013 za prekladateľa z jazyka anglického (čl. 39-40, 81-82). Uznesením zo dňa 3.7.2014 súd zrušil ustanovenie PhDr. Emila Samola za tlmočníka a ustanovil Mgr. Vieru Hanuliakovú za tlmočnicu z jazyka francúzskeho na žiadosť odporcu, nakoľko v priebehu konania zistil, že jeho jazykové schopnosti v anglickom jazyku mu neumožňujú rozumieť právnym termínom a prejednávanej veci v miere potrebnej na riadne uplatňovanie jeho práv v konaní (čl. 361-362).

Uznesením zo dňa 7.6.2013 súd ustanovil PhDr. Andreja Franeka, znalca z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí, klinická psychológia dospelých, za znalca v konaní a vzhľadom na jeho znaleckú vyťaženosť uznesením zo dňa 9.7.2013 poverenie zrušil a znaleckou úlohou poveril PhDr. Stelu Jančárovú, znalkyňu odvetvia klinická psychológia detí, klinická psychológia a poradenská psychológia (čl. 147-149, 157, 190-193).

Uznesením zo dňa 14.8.2014 súd konanie prerušil do právoplatného skončenia konania o úprave práv a povinností k mal. H. vedeného pod sp.zn. 12P/315/2012, Krajský súd v Žiline uznesením č.k. 5CoP/84/2014-433 zo dňa 18.11.2014 uznesenie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, následne súd pokračoval v konaní (čl. 405-407, 433-435).

Súd vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľky, odporcu, ich právnych zástupcov a kolízneho opatrovníka (čl. 55-64, 119-131, 320-325, 490-498, 560-562, 584-592, 637-645, 648-651), oboznámil sa s návrhom, s vyjadreniami odporcu, s vyjadreniami navrhovateľky, so správami kolízneho opatrovníka zo dňa 18.3.2013, 25.4.2013, 30.5.2013, 20.5.2014, 27.5.2015 (čl. 45, 79, 115, 326, 593), so znaleckým posudkom č. 64/2013 zo dňa 17.12.2013 (čl. 244-264), s vyjadreniami navrhovateľky a odporcu k znaleckému posudku (čl. 282-284, 285), s priestupkovým spisom Okresného úradu Martin, odboru všeobecnej vnútornej správy č. 2014-01987-577/13-Sum, s príjmovými, zárobkovými a majetkovými pomermi účastníkov, s listinnými dôkazmi predloženými účastníkmi a vyžiadanými súdom a so spismi tunajšieho súdu sp.zn. 12P/315/2012, sp.zn. 20P/160/2013, sp.zn. 20Em/5/2013, sp.zn. 20Em/5/2014 a sp.zn. 16Em/2/2014.

Matka na pojednávaniach zotrvala na návrhu, na rozvoze manželstva, na zverení mal. H. do jej osobnej starostlivosti, na určení výživného pôvodne 150 Eur a na zákaze styku. Je po skončení rodičovskej dovolenky nezamestnaná, nemá žiadny príjem, na sociálnu dávku nárok nemá, lebo nie je rozvedená. Bola na výberovom konaní do policajného zboru, aktívne si hľadá prácu. Pred rodičovskou dovolenkou nepracovala, po maturite odišla do zahraničia, vydala sa, otehotnela. Žije z úspor, ktoré mala z vyplatenej poisťky, z toho čo si nasporila z materskej a z rodičovského príspevku. Teraz má len prídavky na dieťa a otec platí výživné 27,13 Eur. Dcéra chodí do materskej škôlky, kde sa kupujú aj hygienické potreby vrátane toaletného papiera. Chodí na tanečnú v škôlke a na umeleckej škole do výtvarnej. Každý mesiac je prechladnutá a má nádchu, musela užívať aj antibiotiká a snaží sa jej kupovať vitamíny na podporu imunity. Vyzvala otca, aby prispel na lieky, ale bez odozvy. K PhDr. Maťašovej chodia od septembra 2014, vlní mala 10 sedení, v tomto roku do júna tri. Bývajú s jej matkou, ktorá je zdravotná sestra, dcéra má vlastnú izbu. Mobil cca 30 Eur platí jej otec, nemá žiadne úvery, ani pôžičky, neplatí žiadne poistenie. Priebehy stretnutí sú za tri roky o tom istom, nenaučil ju nové veci, nemá snahu dieťa vychovávať alebo ho vzdelávať a dcéra sa nudí, obťažuje ju to. Od štyroch rokov číta a píše a takýto typ stretávania ju mentálne brzdí vo vývine, lebo potrebuje edukačné podnety. Nedokázal, že má o dieťa skutočne záujem, pretože pokiaľ chce skutočne tráviť čas, je jedno za akých okolností a na akom mieste by to bolo. Vedel, že dcéra má zápal pľúc, ale pre neho sú už 4 týždne príliš a podal na ňu trestné oznámenie za marenie súdneho rozhodnutia a to nie je spôsob ako dokázať záujem.

V záverečnej reči uviedla v súvislosti so stretávaním, že bolo pre ňu najhoršie postaviť sa pred dcéru a povedať jej, že na základe nejakého papiera, sa musí stretávať s niekým, s kým nechce a nejakým

spôsobom ju pripraviť, aby to psychicky všetko zvládla a ona ako matka nemá ako na toto vplyvať. Snaží sa to jej vykompenzovať, že musí prežívať stresové situácie v piatich rokoch, keď iné deti riešia detské svety a ona musí riešiť problémy dospelých. Nie je jej daná šanca a možnosť vybrať si ako sa ona rozhodne. Apelovala na otca, aby ju nenútil do toho čo ona sama nechce a nechal to na jej vôli.

Právna zástupkyňa v záverečnej reči poukázala na to, že bolo preukázané, že manželstvo dlhodobu neplní, ani v budúcnosti plniť nemôže svoj účel ako to ustanovuje Zákon o rodine a žiadala ho rozviesť. Sporným bola od počiatku úprava práv a povinností k maloletej dcére, predovšetkým v otázke správania sa otca s dcérou. H. nemá s otcom vybudovaný náležitý vzťah, je tu niekoľko lekárskeho potvrdení, že samotný styk a stretávanie otca s dcérou jej spôsobuje zdravotné problémy vyvolané stresom zo stretávania. Matka nechce brániť dcéru, aby vídala otca, toto ona sama odmieta a nemá o to záujem a matka bola nútená s ňou navštíviť psychológa, ktorý opätovne potvrdil, že jej psychický stav sa zhoršuje, sú tu očividné psychosomatické problémy a tieto fakty nie je možné zanedbávať a prehliadať ich. Je nutné, aby otec pochopil, že svoju dcéru nemôže násilu nútiť a už vôbec nie pod hrozbou zdravotných problémov, ktoré nikto neberie do úvahy. Otec nikdy neprejavil väčší záujem o dcéru, nezaujímal sa či potrebuje lieky, vitamíny, ovocie, nikdy nezabezpečil pri stretnutiach dcéru ovocie, desiatu, spoliehal sa na matku. Ohradzuje sa, že nemá finančné prostriedky, ale chce rozšírený styk a ako to všetko chce finančne zabezpečiť, keď nemá vyriešenú ani bytovú otázku. To všetko sú dôvody, ktoré odôvodňujú ich návrh, aby styk otca s dcérou nebol zatiaľ upravený a bolo to ponechané na vôli H., ktorá si určí ako a kedy chce s otcom tráviť čas. Navrhla, aby bola mal. H. zverená do osobnej starostlivosti matky a otca zaviazat' platiť výživné 250 Eur a styk nebol upravený.

Odporca uviedol, že býva u priateľky pani X., jeho meno je uvedené na zozname v spoločnosti Matra, pomáha mu, má 12-ročného syna D.. H. má v byte svoje miesto, tam sa s ňou bude stretávať, má tam hračky, oblečenie, potraviny, skriňu, knižky, všetko je pripravené na stretávanie. Naposledy vo štvrtok pršalo a matka s ňou odmietla ísť do tohto bytu. Trvalý pobyt na základe povolenia vydaného v Žiline v júni 2015 má na adrese L. U.Í. Č.. X a znamená to aj oprávnenie pracovať. Bežné nákupy si robí z peňazí od priateľov a od brata, ktorý býva v Anglicku. Pri posledných stretnutiach mu matka nadávala, zakazovala dcéru, aby ho objala, pritúlila sa k nemu, jedla stravu a pila vodu čo doniesol. Keď ho dcéra vidí, je veľmi šťastná a usmieva sa, nie je pravda, že plakala. Ani na fotkách čo nafotili detektívi, nevidno, že je nešťastná a vidno, že je šťastná. Snaží sa ju učiť arabsky a francúzsky, ale matka to nechce a hovorí jej, aby mu neodpovedala alebo ju zastaví, keď začne odpovedať. Matka jej bráni, aby si zobrala jedlo, nápoje, darčeky. Snaží sa vytvoriť takú situáciu, ktorá je ťaživá a ako chce, aby potom ich vzťah prekvital. To čo robí, H. psychicky ničí. Počas dvoch rokov prítomnosti matky to nefungovalo, matka nechce vyvinúť úsilie a požiadal o úpravu styku bez prítomnosti matky. V správach od lekárov nie je napísané, že bolesťami hlavy trpí kvôli nemu a čo urobil zle. Jediný problém je správanie matky počas stretnutí a to čo hovorí H. proti nemu doma. Poprosil matku, aby sa prestala správať tak k H., že ju učí, aby bojovala proti svojim vlastným citom, tým ju zničí, požiadal o stretávanie bez prítomnosti matky, je to jeho právo otca aj právo dieťaťa. Je zapísaný na úrade práce, nepožiadala o dávku, lebo nikdy nepracoval v krajine, má účet v X. Y.. Chce si aktuálne urobiť vodičský kurz. Tiež bol v Spojenej škole v Martine, kde sa dá

vyučiť za zvárača, elektrikára, vodoinštalatéra a tým si zvýšiť šance, aby si našiel dobré zamestnanie, ktoré by bolo dobre ohodnotené. Zabezpečuje to európska organizácia IOM, ktorá má kanceláriu v Bratislave. V marci 2015 mal ponuku na prácu pri roznášaní pizze alebo v reštaurácii pri zabezpečovaní určitých dodávok, ale nemal vodičský preukaz a povolenie k práci. Celú starostlivosť o H. bude zabezpečovať rovnako ako matka, ktorá tiež nepracuje, rovnako ako on.

Rozvod nie je udržateľný, ale stále nevidí žiadny dôvod prečo žena požiadala o rozvod. Vie, že nežijú spolu viac ako dva pol roka, ale žiadal ju, aby spoločne navštívili rodinného psychológa a pokúsili sa zistiť čo nefunguje. Žiadal to pre dobro H., aby vyrastala v rodine, ale vždy to odmietla. Bol nútený akceptovať rozvod, aby mu súd umožnil vídať dcéru. Požiadal, aby súd neveril čo hovorí jeho žena, ktorá povedala, že neverí odborníkom, sudcom, on ale verí súdnemu systému, ale on verí čo povedali odborníci, všetci tvrdili, že jeho vzťah so H. je veľmi dobrý. Žiadal stretávanie bez prítomnosti matky a detektívov, ktorí slúžia len nato, aby pokazili jeho stretnutia s dcérou.

Právny zástupca v záverečnej reči uviedol, že styk dieťaťa s každým rodičom je nielen právo rodiča, ale aj dieťaťa a nemôže o tom rozhodovať X-ročné dieťa. Je v zásade žiaduce a v prospech vývoja dieťaťa, navyše nikdy neodmietala styk s otcom, vyplýva to len z tvrdení matky, prípadne zo správ psychológov. Tvrdené zdravotné problémy vyplývajú z postoja matky k stretávaniu, čo si všimla i súdna znalkyňa a Krajský súd v Žiline vo svojom poslednom rozhodnutí. Predpoklady otca pre výkon starostlivosti sú primerané, vzťah maloletej k otcovi sa prejavuje ako pozitívny, v postoji k otcovi je ovplyvnená matkou,

aj rodinou. Znalčka nenašla žiadne známky posttraumatickej stresovej poruchy a súd, že v súlade s posudkom je nutné rozširovať postupne styk otca s maloletou. Zatiaľ tak urobil len v prítomnosti matky, ale po zistení ohľadne otcovho zázemia, by bolo možné rozhodnúť aj ináč. Navrhol upraviť styk každý páry víkend od piatku od 15,30 hod. do nedele do 18,00 hod., v utorok a vo štvrtok od 14,00 hod. do 18,00 hod., prvé dva júlové týždne od pondelok od 8,00 hod. do nedele do 18,00 hod., cez Vianoce páry rok od 23.12. od 18,00 hod. do 26.12. do 18,00 hod. a nepáry rok od 26.12. do 1.1. nasledujúceho roka v rovnakom čase, veľkonočné prázdniny páry rok od zeleného štvrtku od 8,00 hod. do soboty do 18,00 hod. a nepáry rok od soboty od 18,00 hod. do veľkonočného pondelka do 18,00 hod.. Matka od začiatku konania bráni v styku otca s maloletou, resp. odkedy sa presťahoval na Slovensko. Aj krajský súd uviedol, že konkrétne kroky matky, opakované podávanie nedôvodných návrhov na zákaz styku, iniciovanie správneho konania smerujúceho k zrušeniu trvalého pobytu otca na území Slovenska, nerešpektovanie predbežného opatrenia vedúce k nutnosti konania o výkon rozhodnutia, jednoznačne deklarujú jej skutočný postoj. Kolízny opatrovník vykonal sociálny prieskum v mieste súčasného bydliska otca a konštatoval, že prostredie je vhodné pre styk s maloletou. Navrhol určiť otcovi výživné v minimálnej zákonnej výške, otec nemá žiadne zamestnanie, nemohol si hľadať prácu, kým nezískal povolenie na pobyt a teraz si prácu hľadá. Tiež manželstvo rozviesť, lebo je zrejme, že nie je udržateľné a mal. H. zveriť do osobnej starostlivosti matky.

Kolízny opatrovník doporučil v prípade rozvodu manželstva zveriť mal. H. do osobnej starostlivosti matky, otca zaviazat' výživným vo výške, ktorá bude zodpovedať veku a jej potrebám, ako aj finančným možnostiam otca. Vzhľadom k tomu, že ani znaleckým dokazovaním neboli zistené závažné skutočnosti, ktoré by bránili úprave styku otca s maloletou, doporučil jeho úpravu tak ako rozhodol Krajský súd v Žiline vo svojom poslednom rozhodnutí.

Vykonaným dokazovaním mal súd preukázané, že účastníci uzavreli manželstvo dňa 7.4.2009 v meste Kouba v Alžírkej demokratickej ľudovej republike, navrhovateľka sa narodila v meste Martin v Slovenskej republike, je slovenskej národnosti a slovenskej štátnej príslušnosti, trvalý pobyt má na adrese Y. XXXX/X, D., odporca sa narodil v meste Medea v Alžírkej demokratickej ľudovej republike, ktorej je štátnym občanom, trvalý pobyt tam má na adrese XX Z. W. T. U., U. N. XXXXX a v Slovenskej republike na adrese obec L. U. Č.. X na základe povolenia na pobyt vydaného dňa 15.6.2015 s platnosťou do 29.8.2024 Oddelením cudzineckej polície PZ Žilina, u obidvoch ide o prvé manželstvo, z manželstva sa narodila dcéra H. dňa XX.XX.XXXX v Martine, spoločné trvalé bydlisko účastníci v Slovenskej republike nemali, maloletá má trvalý pobyt rovnaký ako matka. V priebehu pobytu odporcu v Slovenskej republike opakovane bolo rozhodnuté o zrušení trvalého pobytu Oddelením cudzineckej polície Policajného zboru Žilina a Riaditeľstva hraničnej a cudzineckej polície Banská Bystrica, žiadosť podala dňa 8.10.2012 z dôvodu, že manželstvo neplní spoločenskú úlohu, osem mesiacov nežijú v spoločnej domácnosti, od januára 2010 sa odporca nevrátil na Slovensko, počas pobytu ich s dcérou finančne vôbec nepodporoval a má obavy o unesenie dcéry po oznámení manželovi, že žiada o rozvod. Pôvodne mu bol udelený trvalý pobyt dňa 25.1.2010 na päť rokov, prvé zrušenie bolo rozhodnutím zo dňa 19.11.2012, druhé zo dňa 15.10.2013, odporca podal odvolania a aj žalobu na Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorý ju zamietol, Najvyšší súd SR rozsudok zmenil a vec vrátil správne orgán na ďalšie konanie, tento opätovne pobyt zrušil dňa 23.1.2015, odvolací orgán rozhodnutie zrušil a vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie a otcovi bol pobyt povolený (čl. 369, 544-548).

Ďalej mal preukázané, že navrhovateľka je po skončení rodičovskej dovolenky v novembri 2012 nezamestnaná a bez príjmu, aktívne si hľadá prácu, zúčastňuje sa konkurzov, naposledy na polícii. Z úradu práce poberá prídavky na dieťa 23,52 Eur. Na dohodu o vykonaní práce pracovala od 8.1.2015 do 30.3.2015 vo Waldtour CK, s.r.o., Martin s rozsahom práce 80 hodín mesačne a odmenou 148 Eur brutto. Bola od akademického roka 2015/2016 prijatá do 1. ročníka bakalárskeho štúdia študijného programu Medzinárodné vzťahy a diplomacia, kombinované štúdium na Vysokej škole medzinárodných a verejných vzťahov Praha, kde sa bude platiť školné (čl. 484).

Býva s maloletou v 3-izbovom byte v spoločnej domácnosti so svojou matkou G. E., zamestnanou ako zdravotná sestra v Univerzitnej nemocnici Martin, maloletá má svoju detskú izbu vybavenú potrebným nábytkom a vhodnými podmienkami na oddych a seberealizáciu, hygiena je na vynikajúcej úrovni. Na domácnosť prispieva podľa možností, lebo z úspor, z prídavkov na dieťa a z výživného od otca financuje najmä potreby maloletej, finančne jej pomáhajú rodičia. Mesačne sa platí bytovému družstvu 205,64 Eur, elektrina 50,50 Eur, RTVS 4,64 Eur, štvrťročne plyn 17 Eur, ročne poplatok za komunálny odpad

a drobné stavebné odpady 25 Eur na osobu (čl. 611-612, 623). Mobilný telefón cca 30 Eur jej patrí jej otec, nemá žiadne úvery, pôžičky, neplatí žiadne poistenia.

Mal. H. navštevuje Materskú školu na ul. Hviezdoslavovej v Martine, kde sa dobre adaptovala, matka platí mesačne školné 14 Eur, stravu cca 30 Eur a 5 Eur poplatok za tanečný krúžok, tiež platila darovací príspevok pre rodičovské združenie 15 Eur na polrok. Okrem toho kupuje zubnú kefku, pastu, hygienické vreckovky, toaletný papier (čl. 627). Tiež je v 1. triede Základnej umeleckej školy v Martine, kde navštevuje výtvarný odbor, platí polročne školné 20 Eur, kupuje umelecké potreby za cca 50 Eur. Má s ňou bežné výdavky dieťaťa v jej veku na stravu, na oblečenie, na hračky, na kozmetiku a na drogériu, preukázala nákup rôzneho oblečenia a obuvi za 163,65 Eur, vecí v kníhkupectve Martinus za 29,50 Eur, drogérie za 39,41 Eur (čl. 615-618, 620, 626). MUDr. Mária Cuninková, pediatrička neurologička UNM Martin v správe zo dňa 6.8.2014 a 19.2.2015 odporučila vhodné psychologické vedenie vzhľadom na udávaný provokačný faktor ťažkostí po kontakte s otcom, vhodne eliminovať takúto záťažovú situáciu, diagnostický záver bol tenzná cefalea ako psychosomatický prejav, prejavy posttraumatickej stresovej reakcie, neurologický nález bol bez neurotopiky. V správe zo dňa 13.7.2015 doplnila poruchy spánku charakteru nočných desov, obeť ju bolí hlava, je vtedy mrzutá, je zvýšená frekvencia agresivity, rýchlo sa jej mení nálada (čl. 402, 483, 631). Podľa potvrdenia PhDr. Jany Maťašovej, klinickej psychologičky Ambulancie klinickej psychológie Ružomberok zo dňa 2.6.2014 je zaradená do dlhodobjšieho terapeutického vedenia, o intervenciu žiadala matka, lebo u nej dochádza k častým zmenám nálad, z minúty na minútu sa rozplače, je agresívnejšia, bije aj matku, kričí na ňu, napr. že koľkokrát sa ešte má s ním stretnúť, deň pred stretnutím zvracia, ráno máva hnačky. Pri intervencii nadväzuje kontakt, spolupracuje, v projektívnej hre rozvíja scény rodiny, otca do nich nezaraďuje, lebo tam nepatrí. Bol doporučený spôsob terapie hrou. Podľa správy zo dňa 4.3.2015 u maloletej je v popredí klinického obrazu vysoká intrapsychická tenzia, psychosomatické problémy, psychický stav sa zhoršuje. Došlo k výrazným zmenám, spontánnejšie vyjadruje svoje pocity, počas terapeutických hodín sa prejavovala potreba ventilovať obrovské napätie, ktoré sa ukrýva v jej vnútri. V januári 2015 bola pokojná, vo februári začali stretnutia s otcom a vrátili sa všetky klinické symptómy, rozškrabáva si záders na rukách, je veľmi nervózna, rýchlo sa jej menia nálady, bolieva ju hlava. Z vyšetrenia 2.7.2015 je zrejmé, že má voči otcovi ambivalentné pocity (ambivalentný je nerozhodný, reagujúci v protichodných citových alebo vôľových postojoch vzhľadom na určitú osobu, orientovaný na dve strany, vnútorná rozpornosť, zmiešanosť citov), má strach, pretože vníma neustále útoky otca na mamu, pomery vníma ako neznesiteľné. Odporučila pracovať na spracovaní problémov rodičov, keďže ich vzťah nesie znaky množstva nespracovaných konfliktov a snahu o zmenu vonkajšej reality (čl. 403, 410, 482, 610). Podľa správy MUDr. Lýdie Lichnerovej, detskej lekárky maloletá po nástupe do kolektívneho zariadenia býva častejšie chorá na horných dýchacích cestách, z psychologického vyšetrenia 14.5.2014 je záver, že je ohrozená neurotizáciou väzby zo strany otca voči matke, reaguje bolesťou hlavy, ktorá môže mať patologický vplyv na celkové prosperovanie. Matka preukázala zakúpenie liekov za 23,25 Eur vo februári až apríli 2015 (čl. 404, 621, 625-626).

Odporca od marca 2013 žije v Martine, je od 3.12.2014 vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie, počas celého pobytu v Slovenskej republike nepracoval, finančne ho podporuje brat, ktorý žije v Anglicku, ďalšia rodina a priatelia, títo aj zakupovaním potravín (čl. 607).

Býva v 2-izbovom mestskom byte u priateľky D. X. L., ktorá má 12-ročného syna, nájomné je 217 Eur, odporca neprispieva žiadnou sumou. Obývačka je spojená s kuchyňou, v obývačke je veľký rozkladací gauč, v detskej izbe sú dve postele s úložným priestorom, jedna je určená pre mal. H., ktorá má tam dostatok oblečenia, išlo o nové veci, tiež hračiek, kníh, je tam písací stôl a skrinky. Kúpeľňa je spojená so záchodom, hygiena je na primeranej úrovni. Býva tam so súhlasom spoločnosti Matra, ktorá byt spravuje. Predtým býval v rodinnom dome v L. U. u priateľov, manželov Š., ktorí tam nebývali, nájom určený v nájomnej zmluve 100 Eur neplatil, tiež v prenajatom 2-izbovom byte v časti Záturčie s nájomom 230 Eur (čl. 549, 582,).

Účastníci iné vyživovacie povinnosti nemajú, matka nevlastní žiadny majetok, otec vlastní v Alžírsku osobné motorové vozidlo Peugeot 504, rok výroby 1987, ktorý má minimálnu hodnotu 150 Eur až 200 Eur.

Zo spisu sp.zn. 12P/315/2012 mal preukázané, že tunajší súd opakovane rozhodoval o viacerých návrhoch účastníkov o právach a povinnostiach rodičov k mal. H. na čas do rozvodu. V súčasnosti sú právoplatné a vykonateľné uznesenia: zo dňa 21.11.2012, ktorým bola maloletá zverená do osobnej

starostlivosti matky, ktorá je oprávnená ju zastupovať a spravovať jej majetok, zo dňa 27.5.2013, ktorým uložil otcovi povinnosť platiť výživné na maloletú vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrované nepĺnoleté dieťa podľa osobitného zákona mesačne vždy do 20-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky a odvolacieho súdu č.k. 10CoP/31/2015-374 zo dňa 12.6.2015, ktorým rozhodol o oprávnení otca stretávať sa s maloletou za prítomnosti matky každý štvrtok od 16,00 hod. do 19,00 hod. a každý nepárny kalendárny týždeň v nedeľu od 15,00 hod. do 19,00 hod. s tým, že si maloletú prevezme v určenú hodinu pred bydliskom matky, ktorá je povinná ju na stretnutie riadne pripraviť a rodičom uložil informačnú povinnosť v prípade nemožnosti uskutočniť stretnutie (čl. 664-665).

Zo spisov Obvodného úradu Martin, resp. Okresného úradu Martin, odboru všeobecnej vnútornej správy mal preukázané, že rozhodoval v dvoch priestupkových konaniach týkajúcich sa účastníkov. Rozkazom o uložení sankcie za priestupok č. ObÚ-MT-OVVS-2013/08108/436/P zo dňa 16.9.2013 uznal vinnou Y. L. E. z priestupku proti občianskemu spolunažívaniu a uložil jej sankciu - pokarhanie, pričom priestupku sa dopustila tým, že dňa 22.8.2013 v čase okolo 16,30 hod. na pešej zóne v Martine fyzicky napadla D. L. tak, že ho štyrikrát udrela päťou do oblasti brucha a do oblasti hlavy do ľavého spánku. Rozhodnutím o prejednaní priestupku č. OÚ-MT-OVVS-2014/01987/577/13-Sum zo dňa 4.11.2014, ktoré potvrdil v odvolacom konaní Okresný úrad Žilina, odbor opravných prostriedkov, referát vnútorných vecí rozhodnutím č. OÚ-ZA-OOP1-2015/008076/TOT zo dňa 25.2.2015 uznal D. L. vinným zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu a uložil mu sankciu - pokutu 30 Eur, pričom priestupku sa dopustil tým, že v rovnaký deň, čas a na rovnakom mieste fyzicky napadol Y. L. E., keď držala dcéru H. na rukách, ktorú sa snažil jej násilím vytrhnúť a sa mu to nedarilo, udrel ju lakťom pravej ruky do ľavej spánkovej časti hlavy, poškríbal na pravej strane hrudníka a lakťom udrel aj dcéru do pravého ramena.

Znalkyňa v znaleckom posudku, ktorý súdu doručila dňa 19.12.2013, odpovedala na otázky, vychádzala zo spisového materiálu a z vlastného psychologického vyšetrenia účastníkov, všetci boli vyšetrení v ambulancii znalkyne v Žiline, L. X, matka a maloletá boli psychodiagnosticky vyšetrené dňa 28.10.2013 a otec dňa 30.10.2013, v ten deň bolo aj spoločné stretnutie, a to za prítomnosti tlmočníka. U maloletej použila metódy Projektívne interview, Observácia, Wechslerova inteligenčná skúška pre deti, Test rodinných vzťahov Mádrová a Projektívna kresba, u matky Explorácia, Projektívne interview, FPI, ROR, Hand test a Projektívna kresba, u otca nebola metóda FPI.

Psychická reaktivita a orientácia v realite mal. H. vo všetkých kvalitách nie je narušená, vnímanie, pozornosť, pamäť a celkovo myšlienkové procesy z hľadiska dynamičnosti, formy i obsahu zodpovedajú jej fyzickému veku. Menej adekvátne je psychomotorické tempo, poznávacie funkcie vykazujú primerané vyspíevanie, intelektová úroveň presahuje pásmo populačnej normy. V interakcii s matkou je bezprostredná, jej reaktivita odráža výraznú citovú naviazanosť na matku. Pri spoločnej hre a interakcii, ak je prítomný otec, je na počiatku v prejavoch emotívne napätie, nie však významný negativizmus, po nadviazaní kontaktu prirodzene komunikujú a znalkyňa nezaznamenala počas ďalšieho priebehu v prežívaní a v správaní maloletej úzkostné reagovanie. Matka ju ani v náznakoch neovplyvňuje, otec sa snaží o dobrý kontakt, aktívne verbalizuje a vytvára priestor pre spontánnu aktivitu dieťaťa. Medzi rodičmi sa nerozvíja kooperácia, je postrehnuteľné výrazné napätie. Celá sna otca je zameraná na dieťa, je prirodzene motivovaný snahou prejavíť aký je jeho citový vzťah pozitívny. Dieťa prirodzene uprednostňuje matku, ale otca neodmieta, ich komunikácia v prítomnosti matky odráža rozvinutý vzťah dieťa - otca. V intrafamiliárnych vzťahoch sa odráža menej zrelý postoj k rodičom, citová väzba k matke je vzájomne citovo pozitívna, k otcovi ambivalentná, od akceptujúcich k rezervovanejším postojom. Nedokáže adekvátne rozlíšiť príčiny napätia medzi rodičmi, nedokáže ich následne racionálne zdôvodniť a prenášať so svojho citového postoja. Je pritom senzitívna k napätiu medzi rodičmi, čo v neskoršom vývinovom období môže nepriaznivo ovplyvniť jej emocionálny a sociálny vývin, ak sa napätie nezmierni. Nie je zrelá z hľadiska na aktuálny vek pochopiť príčinné súvislosti napätia rodičov, ale je senzitívna a tým môže strácať žiadúci pocit bezpečia v rodinných vzťahoch. V dôsledku pocitu neistoty sa výraznejšie emočne naviaže na osobu, s ktorou je viac v kontakte, na matku. Je to prirodzená vývinová tendencia, ktorá neznamená, že neakceptuje druhého rodiča, vzájomný vzťah otec - dieťa sa rozvinul, neodráža však tak výraznú citovú pripútanosť ako vo vzťahu matka - dieťa. Odchod rodiča a vzájomné odlúčenie s druhým rodičom potencionálne veľmi vážne ohrozuje kontinuitu citových väzieb, vzťahov i prostredia dieťaťa s rodičmi. Zmiernenie nastane, ak rodičia akceptujú skutočnosť, že partnerský vzťah sa prerušil, ale rodičmi zostávajú naďalej. Môžu jej pomôcť v postupnom vyrovnávaní sa s rodinnou krízou, nekonfliktnou rodičovskou komunikáciou, počas ktorej vyvinú úsilie o vzájomnú rodičovskú kooperáciu.

Celkovo správanie nepoukazuje na významnú psychickú nevyrovnanosť, nepotvrzuje prejavy potenciálnej psychickej deprivácie (dlhodobiejšieho neuspokojenia psychických potrieb), ale je prítomná emocionálna labilita s možnou tendenciou k somatizácií obtiaží. Psychická deprivácia však môže nastať, ak budú pretrvávať dôsledky disharmónie predchádzajúceho rodinného súžitia, nedoriešenej partnerskej krízy rodičov, ktorá sa prenáša do napätia v ich vzájomnej rodičovskej komunikácii. Rozhodujúca je percepcia (vnímanie) situácie a jej interpretácia samotnou maloletou. V jej psychickom prežívaní a správaní aktuálne nie sú príznaky Posttraumatickej stresovej poruchy, ktorá by sa s vysokou pravdepodobnosťou rozvinula, pokiaľ by bola vystavená neadekvátnym prejavom niektorého z jej vychovávateľov. Nie sú prítomné vyhýbavé príznaky v zmysle tendencie k vyhýbavému správaniu sa v širšom sociálnom prostredí, ktoré môžu vyústiť do výraznej sociálnej izolácie, ani vnucujúce sa znovuprežívanie psychotraumy, najmä poruchy spánku a iné dlhšie trvajúce telesné obtiaže súvisiace s traumou, náhly nápor strachových emócií počas dňa bez zjavnej vyvolávajúcej príčiny.

V budúcej reaktivite (schopnosť reagovať na určitý popud) sa môžu prejavovať poruchy sociálneho prispôsobenia ako reakcie na závažný, dlhodobý stres v rodinnom prostredí, v dôsledku konfliktov rodičov. V psychickej reaktivite sa môže vystupňovať do popredia odchýlka sociálnej integrity osobnosti, schopnosti primerane sa adaptovať na náročnejšie sociálne situácie. Po zhrnutí analýzy rodinného vývinu a z reaktivity maloletej, pozitívna citová väzba s otcom sa prirodzene rozvinula. Styk v porozchodovom období neprebíha primerane a odchodom zo spoločnej domácnosti nastalo neprirodzené odlúčenie dieťaťa od otca, absencia blízkosti otca môže aj v budúcnosti ohroziť primeranosť vývinu maloletej. S dôrazom na vývinovú zákonitosť detského sveta je potrebné poukázať na to, že práve neprirodzené odlúčenie odchodom do miesta bydliska vzdialeného veľmi mnoho kilometrov, je zvlášť náročnou zmenou, stresogénnou a jej dôsledky sa môžu prejavovať v neskoršom vývine. Je žiadúce zohľadniť, že pokiaľ by skutočne dochádzalo k neadekvátnemu správaniu sa otca v prítomnosti maloletej, odmietala by styk s otcom minimálne od počiatku porozchodového obdobia, čo sa nestalo.

Osobnosť matky je normálne štrukturovaná, so zvýraznenou expresivitou emočných prejavov, so zvýšenou senzitivitou, citlivosťou na vonkajšie podnety a určitou pohotovosťou k ich vzťahovému spracovaniu, nezistená symptomatológia poruchy osobnosti. Adekvátne naplňovanie jej sociálnej, najmä materskej role nesťažujú dôsledky krízovej partnerskej situácie, v jej reaktivite nie sú prítomné významné prejavy dlhšie trvajúcej reakcie na stres v dôsledku napätia rodinnej situácie. Psychická integrovanosť jej osobnosti zvyšuje potenciálne schopnosť racionálnej kontroly psychických prejavov, umožňuje jej intelektuálne adaptabilné správanie. Vyváženosť jej celkového vývinu nepriaznivo zasiahol partnerský nesúlad, primerané zvládacie mechanizmy jej osobnosti umožňujú postupne sa vysporiadať s touto záťažou. Odporučila terapeutickú prácu, aby najmä matka dokázala akceptovať skutočnosť, že pre dieťa je dôležité rozvíjanie citovej väzby s otcom a to intenzívnejším kontaktom. Doterajšie sporadické stretnutia otca s maloletou, nie sú dostačujúce a môžu spôsobiť paternálnu (otcovskú) depriváciu dieťaťa, tým narušiť harmóniu vývinu.

Osobnosť otca je adekvátne psychicky integrovaná, vyvážená, prevažuje emocionálna stabilita, v reaktivite nie je prítomný výrazný podiel emotivity až lability afektivity, ktorá by nepriaznivo ovplyvňovala jeho sociálne správanie. Nebola zistená impulzivita, nezdržanlivosť emocionality a následné oslabenie racionálnej kontroly správania, ani symptomatológia poruchy osobnosti, či závažnej psychickej poruchy, ani látkovej či nelátkovej závislosti. Jeho intelektový potenciál odráža globálne primeranú intelektovú úroveň. V oblasti vyšších citov je rozvinutá schopnosť vytvárať primerane vrúcne citové väzby a vyváženosť vývinu osobnosti vyúsťuje do predvídateľného, cieľavedome regulovaného a adaptívneho správania. Nie je prítomný sklon k nadmernému vyzdvihovaniu vlastnej významnosti a uprednostňovania vlastných prianí, egocentrizmus. Vyváženosť osobnosti priaznivo zasahuje hodnotový systém, zvnútornenie primeranej hierarchie hodnôt odrážajúcej vyspelosť jeho osobnostného, tým i mravného zrenia.

V zhrnutí interakcie rodiča a dieťa uviedla, že matka sa správa primerane, dcéru ani verbálne, ani neverbálne neovplyvňuje a tak poskytuje priestor pre interakciu otec a dieťa. Otec sa prirodzene snaží o dobrý kontakt, aktívne verbalizuje, vytvára pritom priestor pre spontánnu aktivitu maloletej. Medzi rodičmi sa nerozvíja pri hre a interakcii kooperácia, postrehnutelné je výrazné napätie medzi nimi. Celá snaha otca je zameraná na dcéru, je motivovaný snahou prejavovať, aký je jeho citový vzťah k dcére pozitívny. Je zjavné, že matku dieťa prirodzene rešpektuje, súčasne akceptuje aj otca ako rodiča. Citová

väzba dieťaťa s rodičmi je rozvinutá, aj keď aktuálne determinovaná pretrvávajúcimi konfliktnými vzťahom rodičov, čo spôsobuje tenziu, blok v komunikácii s otcom, prekonalteľná je ústupom napätia medzi rodičmi samotnými.

V ďalšom vývine rodiny odporučila terapeutickú prácu s rodinou, najmä v úsilí o obnovenie neprirodzene prerušenej citovej väzby dieťaťa s otcom, východiskom sa javí pokračovanie psychologickú intervencie, najskôr práca s jednotlivými rodičmi až následne spoločná terapia, s maloletou najskôr samostatná intervencia, postupne spolu s matkou a s otcom. Intervencia s matkou bola zameraná na snahu stimulovať ju k úsilíu o uzavretie partnerskej minulosti a k hľadaniu reálnych možností na zlepšenie rodičovskej komunikácie, ktorá je nevyhnutnou podmienkou stabilizácie psychického stavu mal. H.. Matka otcovi nedôveruje, veľmi dôkladne rozvíja udalosti minulého obdobia s argumentáciou možných neadekvátnych prejavov a postojov otca vo vzťahu k celkovému rodinnému vývinu. Nie je pripravená akceptovať skutočnosť, že by otec reálne mohol žiť na Slovensku a vyjadruje výraznú obavu, že sa nedokáže dôkladne a zodpovedne postarať o dcéru.

V závere uviedla, že osobnostné predpoklady matky pre výkon starostlivosti o maloletú sú primerané, predstavuje pre ňu nevyhnutné citové zázemie a bezpečie, rovnako primerané sú u otca, ktorý rovnako ako matka dokáže saturať psychické potreby maloletej z hľadiska naplnenia otcovskej role. Vzťah matky k dcére je pozitívny, sytený vrúcny citovými polaritami, jej psychická reaktivita odráža prejav hyperaktívneho, nadmerne ochraňujúceho materského citu, v jej emocionálnom prežívaní dominuje potreba naplnenia psychických potrieb dieťaťa. Jej citová väzba k matke je pozitívna, zahŕňa prevažne citovo vrúcne väzby, citovú pripútanosť k matke. Nie je zrelá pochopiť príčinné súvislosti napätia rodičov, je senzitivná k ich napätiu, strácať pocit bezpečia a následne v dôsledku pocitu neistoty sa ešte výraznejšie emočne naviazať na rodičovskú osobu, s ktorou je aktuálne viac v kontakte, na matku, je to prirodzená vývinová tendencia. Vzťah otca k dcére sa prejavuje ako pozitívny, akceptujúci, primerane emocionálne a racionálne sytený, čo súvisí s adekvátnou kritickosťou úsudku vo vzťahu k širšej realite, tým i normálnou úrovňou sociálneho zrenia. Jeho predstava otcovskej role zahŕňa sféru opatrovania, materiálneho zabezpečovania, ale najmä úsilie vytvoriť jej citové zázemie sytené pozitívnym otcovským rodičovským postojom. Citový postoj maloletej k otcovi je ambivalentný, od akceptujúcich k rezervovanejším postojom, pritom nekriticky diferencovaná. Dlhšie obdobie bola výlučne v starostlivosti matky a pri svojej sugestibilite (ovplyvniteľnosť, podmanivosť) mohla byť v postoji k otcovi ovplyvnená postojom matky a jej rodiny, aj keď nemuselo ísť o priame ovplyvňovanie. Vzájomné vzťahy otca, matky a maloletej determinuje vzájomne konfliktogénny postoj rodičov. Otec má snahu pracovať s poradcom pre obnovu rodičovskej komunikácie, matka je skeptická k terapii rodičovských postojov, opakovane prezentuje svoj strach o dieťa, nevidí perspektívu zlepšenia komunikácie. Pokiaľ rodičia nevyvinú úsilie, sekundárne negatívne zasiahnu do harmónie vývinu svojho dieťaťa. Odporučila pri stretávaní spočiatku prítomnosť matky, postupne keď sa adaptuje, jej prítomnosť nebude potrebná. Znaleckým skúmaním nezistila znalkyňa závažné okolnosti najmä vo vzťahu k psychickému stavu otca, jeho celkovej psychickej integrovanosti, ktoré by bránili upraviť styk otca s dieťaťom. Stotožnila sa s vyjadrením súdu, ak matka neodôvodnene bráni stretnutiam, ide o jednoznačne neželateľný stav pri ďalšom rozvoji dieťaťa a o zásah do rodičovských práv druhého rodiča a je v záujme maloletej, aby bol upravený styk s otcom. Maloletá H. neodmieta styk s otcom. Významná je terapeutická práca s rodinou a je možné, že s odstupom času budú rodičia zrelší a prístupnejší pokojnejšej a konštruktívnejšej komunikácii.

Právomoc slovenských súdov konať vo veci je daná § 38 ods. 1 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v platnom znení (ďalej len zákon), podľa ktorého v manželských veciach (konanie o zrušenie manželstva rozvodom, o neplatnosť manželstva a o určenie, či tu manželstvo je alebo nie je) je právomoc daná, ak aspoň jeden z manželov je slovenským občanom.

Právomoc slovenských súdov konať o úprave práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu na čas po rozvode je daná § 39 ods. 1 zákona, podľa ktorého právomoc vo veciach starostlivosti o maloletých je daná, ak má maloletý na území Slovenskej republiky svoj obvyklý pobyt alebo jeho obvyklý pobyt nemožno určiť.

Právomoc majú vo veciach rozvodu, rozluky alebo anulovania manželstva aj podľa kapitoly II, oddiel 1, článok 3, odsek 1 písm. a) odsek 5 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 zo dňa 27.11.2003 o súdnej

právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností (ďalej len Brusel II bis), podľa ktorého majú právomoc súdy členského štátu, na ktorého území má navrhovateľ obvyklý pobyt, ak tam býval najmenej jeden rok bezprostredne pred podaním návrhu.

Podľa kapitoly II, oddiel 2, článok 8, odsek 1 Brusel II bis súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.

Príslušnosť konať vo veci zrušenia manželstva rozvodom je daná § 22 ods. 1 zákona, podľa ktorého sa spravuje právnym poriadkom štátu, občanmi ktorého sú manželia v čase začatia konania. Ak sú manželia príslušníkmi rôznych štátov, spravuje sa zrušenie manželstva rozvodom právnym poriadkom slovenským.

Podľa § 24 od. 1 zákona vzťahy medzi rodičmi a deťmi vrátane vzniku alebo zániku práv a povinností rodičov sa spravujú právom štátu, na ktorého území má dieťa obvyklý pobyt. Ak si to vyžiada ochrana osoby alebo majetku dieťaťa, súd môže pri rozhodovaní výnimočne prihliadnuť aj na právo iného štátu, s ktorým má vec podstatnú väzbu.

Podľa § 24 ods. 3 zákona výkon rodičovských práv a povinností sa spravuje právom štátu obvyklého pobytu dieťaťa.

Podľa § 24a prvá veta zákona vyživovacia povinnosť rodičov k deťom sa spravuje právom štátu, v ktorom má dieťa obvyklý pobyt.

Príslušnosť je ďalej daná i § 9 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.), podľa ktorého na konanie v prvom stupni sú zásadne príslušné okresné súdy a § 11 ods. 1, podľa ktorého konanie sa uskutočňuje na tom súde, ktorý je vecne a miestne príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností, ktoré tu sú v čase začatia konania a trvá až do jeho skončenia.

Podľa § 88 ods. 1 písm. c) O.s.p. namiesto všeobecného súdu odporcu je na konanie príslušný súd, v obvode ktorého má maloletý na základe dohody rodičov alebo rozhodnutia súdu, prípadne iných rozhodujúcich skutočností svoje bydlisko, ak ide o vec starostlivosti o maloletých, konanie o osvojiteľnosti, o osvojenie alebo o povolenie uzavrieť manželstvo maloletému.

Podľa § 113 ods. 1 O.s.p. s konaním o rozvod manželstva je spojené konanie o úpravu pomerov manželov k maloletým deťom z ich manželstva na čas po rozvode.

Podľa článku 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa (oznámenie MZV ČSFR č. 104/1991 Zb.) záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

Podľa článku 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa každé dieťa je registrované po narodení a má od narodenia právo na meno, právo na štátnu príslušnosť a pokiaľ to je možné, právo poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť.

Podľa § 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, vynaložia všetko úsilie na to, aby sa uznala zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Rodičia alebo v zodpovedajúcich prípadoch zákonní zástupcovia, majú prvotnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Základným zmyslom ich starostlivosti musí pritom byť záujem dieťaťa.

Podľa článku 32 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon FZ ČSFR č. 23/1991 Zb.) rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona. Osobitná ochrana detí a mladistvých je zaručená.

Podľa článku 32 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti ich vôli iba rozhodnutím súdu na základe zákona.

Podľa § 22 Zákona o rodine k zrušeniu manželstva rozvodom možno pristúpiť len v odôvodnených prípadoch.

Podľa § 23 ods. 1 Zákona o rodine súd môže manželstvo na návrh niektorého z manželov rozviesť, ak sú vzťahy medzi manželmi tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia.

Podľa § 23 ods. 2 prvá veta Zákona o rodine súd zisťuje príčiny, ktoré viedli k vážnemu rozvratu vzťahov medzi manželmi a pri rozhodovaní o rozvode na ne prihliada.

Podľa § 24 ods. 1 Zákona o rodine v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov maloletého dieťaťa, súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas p rozvode, najmä určí, komu maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti, kto ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Súčasne určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti, prispievať na jeho výživu alebo schváli dohodu o výške výživného.

Podľa § 24 ods. 3 Zákona o rodine rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností možno nahradiť dohodou rodičov. Dohoda musí byť schválená súdom, inak je nevykonateľná.

Podľa § 24 ods. 4 Zákona o rodine súd pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného prostredia a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa s druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvomi rodičmi.

Podľa § 25 ods. 1 Zákona o rodine rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode.

Podľa § 25 ods. 2 Zákona o rodine ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

Podľa § 28 ods. 1 Zákona o rodine súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä

- a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa,
- b) zastupovanie maloletého dieťaťa,
- c) správa majetku maloletého dieťaťa.

Podľa § 28 ods. 2 Zákona o rodine rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

Podľa § 31 ods. 1 Zákona o rodine rodičia zastupujú maloleté dieťa pri právnych úkonoch, na ktoré nie je spôsobilé.

Podľa § 32 ods. 1 Zákona o rodine rodičia sú povinní spravovať majetok maloletého dieťaťa s náležitou starostlivosťou.

Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez

návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ustanovenia § 25 a 26 sa použijú primerane.

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 4 prvá veta Zákona o rodine pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará.

Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 65 ods. 1 Zákona o rodine ak rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, súd upravi rozsah ich vyživovacej povinnosti alebo schváli ich dohodu o výške výživného.

Podľa § 75 ods. 1 prvá veta Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného.

Podľa § 76 ods. 1 Zákona o rodine výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

Súd po zhodnotení dokazovania a dôslednom zvážení vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení, zisteného a preukázaného skutkového stavu rozhodol tak ako je uvedené vo výroku rozhodnutia, manželstvo účastníkov rozviedol, na čas po rozvode zveril mal. H. do osobnej starostlivosti matky - navrhovateľky, ktorá ju bude zastupovať a spravovať jej majetok, odporcovi - otcovi uložil povinnosť platiť výživné 80 Eur mesačne počnúc dňom právoplatnosti výroku o rozvode manželstva vždy do 20-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky a upravil styk otca s maloletou každú páru nedeľu v kalendárnom roku od 15,00 hod. do 19,00 hod. a každý štvrtok v kalendárnom roku od 16,00 hod. do 19,00 hod. vždy za prítomnosti matky, súčasne rodičom uložil v súvislosti s tým určité povinnosti, odporcu zaviazal zaplatením súdneho poplatku za návrh 66 Eur na účet okresného súdu Martin do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

Pri rozhodovaní každý dôkaz zhodnotil jednotlivo, všetky vo vzájomnej súvislosti s prihliadnutím na výpovede účastníkov, ich právnych zástupcov a skutočnosti, ktoré neboli sporné, o ktorých nemal pochybnosti a zo stavu v čase vyhlásenia. Účastníci sa zhodli v otázke rozvodu a zverenia mal. H. do osobnej starostlivosti matky, nezhodli ohľadne výšky výživného a úpravy styku. Preukázané bolo, že rodičia sú nezamestnaní, tiež sledovanie maloletej psychologičkou a neurologičkou, niektoré jej výdavky. Súd nevykonal obidvomi účastníkmi navrhovaného dokazovanie výsluchom súdnej znalkyne PhDr. Stely Jančárovej, ktorá stratila štatút súdnej znalkyne na základe rozhodnutia Ministerstva spravodlivosti SR č. 00025/Os/2009/15 zo dňa 20.5.2014 z dôvodu nadmerného pracovného zaťaženia, vyčerpanosti a zhoršeného zdravotného stavu, ktorý si vyžaduje sústavnú liečbu, telesné a duševné šetrenie a obmedzenie pracovného zaťaženia, keď je aktuálne po operačnej liečbe s nepriaznivou prognózou (čl. 471-473). Jej vypočutie by neprinieslo aktuálne dôkazy, ktoré by mohli podstatným spôsobom ovplyvniť rozhodnutie vo veci, lebo s rodičmi a mal. H. sa stretla dňa 28.10.2013, resp. 30.10.2013 a súd vykonal ďalšie dôkazy ako sú uvedené vyššie, z ktorých pri rozhodovaní vychádzal a ktoré komplexne posúdil ako dostačujúce na rozhodnutie o úprave styku otca s maloletou. Rovnako nevykonal navrhovateľkou navrhnuté dôkazy v žiadosti osobne podanej dňa 9.4.2015 (čl. 533) vzhľadom k tomu, že odporca v rodinnom dome v obci L. U. Č.. X už preukázateľne nebyva, má tam len registrovaný trvalý pobyt na základe povolenia cudzineckej polície.

Súd rovnako ako účastníci dospel k presvedčeniu, že ich manželstvo je hlboko a trvalo rozvrátené, u navrhovateľky absentuje akákoľvek vôľa obnoviť manželské spolužitie, odporca snahu mal, ale rezignoval, aj v záujme toho, aby sa mohol stretávať s maloletou dcérou. Dlhodobu nezhodu v spoločnej domácnosti, od odchodu navrhovateľky a maloletej z Alžírsku v januári 2012, k obnoveniu nedošlo ani

po príchode odporcu na Slovensko, ktorý žije u priateľky, nejde však o intímny vzťah. Je prirodzené, že vzhľadom na takéto odlúčenie, ochladli city medzi nimi, manželstvo neplní svoju spoločenskú funkciu a ani ju do budúcnosti plniť nebude. Je v záujme všetkých, aj mal. H., aby za vzniknutej situácie, manželstvo bolo ukončené rozvodom, intenzita rozvratu je nezmeniteľná a nenapraviteľná.

Pri rozhodovaní o osobnej starostlivosti súd vychádzal zo zhodného stanoviska obidvoch účastníkov, keď matka má v domácnosti v byte u svojej matky vytvorené potrebné a kvalitné podmienky pre výchovu mal. H., kolízny opatrovník v starostlivosti nezistil žiadne nedostatky. Pri určovaní výšky výživného súd prihliadol na odôvodnené potreby maloletej spojené s uspokojovaním bežných hmotných potrieb ako sú strava, oblečenie, obutie, hygienické, kozmetické potreby, hračky, s financovaním materskej škôlky a výtvarného odboru v umeleckej škole, tiež spojených s potrebou zakupovania liekov pri ochorení a s cestovaním do Ružomberka na terapeutické sedenia. Sumu navrhnutú matkou 250 Eur súd považoval za neprimeranú, aj s prihliadnutím na možnosti a schopnosti otca, ktorý je bez akéhokoľvek príjmu odkázaný na pomoc rodiny a priateľov. Vzhľadom k tomu, že nemal vyriešený pobyt na Slovensku, správne orgány a súdy opakovane o ňom rozhodovali od novembra 2012 a istotu má od 15.6.2015, nemohol pracovať a povolením na pobyt získal aj oprávnenie pracovať. Má snahu si zamestnanie nájsť a získať aj napríklad vodičský preukaz alebo urobiť si kurz na vykonávanie odbornej práce. Za súčasnej situácie je výživné 80 Eur primerané tak s prihliadnutím na odôvodnené potreby maloletej a možnosti a schopnosti otca.

O úprave, neúprave či zákaze styku ako špeciálnej zložke, základného prvku rodinného života a súčasť výkonu rodičovských práv a povinností sa rodičia, ktorí nežijú spolu dlhšiu dobu, aktuálne nedohodli, i keď dohoda by mala mať prednosť a bola by lepším riešením. Aj otec, hoci je vylúčený z bezprostredného výkonu rodičovských práv a povinností k svojmu dieťaťu, najmä zo sústavného výchovného pôsobenia, nie je zbavený zodpovednosti za jeho všestranný vývoj a v záujme zdravého psychického vývoja, udržiavania rodičovského vzťahu a upevňovania citového puta má potom úprava osobného styku nezastupiteľnú úlohu. Kontakt je významným činiteľom ovplyvňujúcim zdravý vývoj maloletého dieťaťa. Toto právo rodiča byť spolu s dieťaťom, ale musí vždy byť v rovnováhe s tým, čo je vo zvrchovanom záujme dieťaťa a tento môže podľa okolností konkrétneho prípadu dokonca prevážiť nad záujmom rodiča, nad jeho právami a povinnosťami, čo však nie je aktuálne v tomto konaní vo vzťahu k mal. H..

Súd pri rozhodovaní vychádzal zo skutočností preukázaných a zistených v priebehu konania, najmä zo znaleckého posudku a je presvedčený, že styk otca s maloletou bude k jej prospechu, nezistil žiadne dôvody brániace otcovi alebo maloletej v stretávaní, z hľadiska optimálneho fyzického a psychického vývinu a dôležitého vzoru otca je stretávanie potrebné a v najlepšom záujme maloletej. Pri rozhodovaní starostlivo posúdil časové vymedzenie stretávania, zobrať sa do úvahy vek maloletej, jej režim, naviazanosť na matku, okolnosti na strane rodičov a ich vzájomný vzťah a styk upravil tak ako je právoplatne upravený od 3.7.2015 rozhodnutím Krajského súdu v Žiline každú druhú nedeľu a každý štvrtok v kalendárnom roku za prítomnosti matky. V plnom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením odvolacieho súdu a styk zatiaľ určil za prítomnosti matky, hoci z vykonaného dokazovania nevyplývajú žiadne nedostatky v spôsobilosti otca poskytnúť starostlivosť o maloletú vo vymedzenom čase. Kde konkrétne bude realizované stretávanie bude záležať od ochoty rodičov s cieľom čo najmenej traumatizovať maloletú napriek nie pozitívnym vzájomným vzťahom, rovnako či to bude naďalej za prítomnosti iných osôb. Tu by si rodičia konečne mali uvedomiť čo im doporučovala už súdna znalkyňa v znaleckom posudku a ktorej odporúčania doteraz nedokázali akceptovať a zmeniť svoje správanie, predovšetkým v záujme ich maloletej dcéry. Otec má v byte priateľky vytvorené vhodné podmienky pre pobyt maloletej a po udelení povolenia na pobyt v júni 2015 sa bude môcť zamestnať a riešiť prípadne aj otázku iného bývania. V prípade matky nestačí, že ona nebráni otcovi v styku s maloletou a stretávanie by sa mohlo realizovať podľa toho ako sa rozhodne maloletá. Jej konkrétne kroky pomerne jednoznačne deklarujú jej skutočný postoj (opakovane podávané nedôvodné návrhy na zákaz styku v konaní 12P/315/2012, iniciovanie správneho konania smerujúce k zrušeniu trvalého pobytu otca na území Slovenskej republiky, nerešpektovanie právoplatného a vykonateľného predbežného opatrenia o úprave styku vedúceho k nutnosti donucovacieho konania o výkon rozhodnutia). Tiež rozhodnutie nemožno ponechať na vôľu ani nie X-ročného dieťaťa. Rovnako mala matka vo väčšej miere, aj za pomoci odborníkov, na ktorých sa obrátila, pôsobiť na maloletú v pozitívnom smere vo vzťahu k otcovi, nie sťažovať

a komplikovať stretávanie, napríklad aj prítomnosťou cudzích osôb, zamestnancov Detektívnej služby Martin a v neposlednom rade svojim správaním, ktoré prispieva k stresujúcemu priebehu stretnutí. Rovnako súd nepochybuje o úprimnosti záujmu matky o maloletú, ale je dôležité a nevyhnutné uvedomenie si, že otec je súčasťou jej života, je pre ňu dôležitý otcovský vzor v rámci tvorenia názorov a postojov a potom neoddeliteľnou súčasťou je pravidelné stretávanie, aktuálne len v určenom rozsahu. Neskôr podľa toho ako sa budú vyvíjať vzťahy medzi maloletou a otcom, ako stretávanie bude vplývať na vývoj maloletej, môže dôjsť k zmene rozhodnutia a stretávanie môže byť aj bez prítomnosti matky.

Súd neprihliadol na správy predložené matkou od odborných lekárov a stotožnil sa s názorom otca, jeho právneho zástupcu a kolízneho opatrovníka v tom, že pracovali len s jednostrannými informáciami od matky a nevykonali podrobné odborné vyšetrenie. Nie je možné akceptovať konštatovanie pediatickej neurologičky, že neurologické problémy maloletej boli spôsobené vplyvom otca, s ktorým ona vôbec nebola v kontakte, nehovorila s ním. Možno akceptovať konštatovanie klinickej psychologičky, rovnako na to poukázala aj súdna znalkyňa, že cez dieťa žiaden rodič nesmie riešiť svoje nespracované konflikty a týka sa to tak matky, ako aj otca. Otec sa snažil o riešenie týchto konfliktov, obnovu normálnej rodičovskej komunikácie za pomoci odborníkov, čo matka odmietla, nebola ochotná podrobiť sa dlhodobjšiemu odbornému sociálnemu poradenstvu, bola skeptická k terapii rodičovských postojov, ktorej výsledky by mohli pozitívne ovplyvniť aj postoj maloletej k otcovi, ich vzájomný vzťah a prispieť k harmonickému vývinu mal. H..

Aby styk maloletej s otcom bol čo najmenej konfliktný, súd určil rodičom určité povinnosti. Záverom súd ešte dodáva, že ani jeden z rodičov nemôže mariť výsledky výchovy druhého rodiča, práve naopak, obidvaja musia vytvárať priaznivé podmienky k stretávaniu majúúc na zreteli predovšetkým záujem ich dieťaťa a nie svoje vlastné priania, pocity a záujmy.

O náhrade trov konania účastníkov súd rozhodol podľa § 144 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.), podľa ktorého účastníci nemajú právo na náhradu trov konania o rozvod manželstva. Súd však môže priznať náhradu týchto trov alebo ich časti, ak to odôvodňujú okolnosti prípadu alebo pomery účastníkov. Navrhovateľka, ani odporca si žiadne trovy neuplatnili a preto súd rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania.

Podľa § 2 ods. 2 prvá veta zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) ak je poplatník od poplatku oslobodený a súd jeho návrhu vyhovel, zaplatí podľa výsledku konania poplatok alebo jeho pomernú časť odporca, ak nie je tiež od poplatku oslobodený.

Podľa položky 7 písm. a) sadzobníka súdnych poplatkov prílohy zákona súdny poplatok z návrhu na začatie konania o rozvode manželstva sa platí súdny poplatok vo výške 66 Eur.

Vzhľadom na uvedené zákonné ustanovenie a skutočnosť, že navrhovateľka bola od platenie súdneho poplatku oslobodená v celom rozsahu, súd zaviazal na jeho zaplatenie odporcu na účet Okresného súdu Martin v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať písomne odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom podpísaného Okresného súdu Martin na Krajský súd v Žiline, trojmo (§ 204 ods. 1 O.s.p.).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 205 ods. 1 O.s.p.).

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 O.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie (§ 205 ods. 3 O.s.p.).

Manžel, ktorý pri uzavretí manželstva prijal priezvisko druhého manžela ako spoločné priezvisko, môže do troch mesiacov po právoplatnosti rozhodnutia o rozvode manželstva matričnému úradu oznámiť, že prijíma opäť svoje predošlé priezvisko (§ 27 ods. 1 Zákona o rodine).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia (§ 251 O.s.p.).